

COMpetences in Enterprises on INtegration

Διακρατική Ζκθεση Ζρευνας

Σφνοψη

Ιούνιος 2018

welcomingenterprises.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

GRANT AGREEMENT NUMBER 2017-1-DE02-KA202-004199

Διακρατική Έκθεση Έρευνας

Σύνοψη

Ιούνιος 2018

Αναπτύχθηκε από

© 2019 by COME IN Project. This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

GRANT AGREEMENT NUMBER 2017-1-DE02-KA202-004199

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Εισαγωγή

Η Διακρατική Έκθεση του COME IN παρουσιάζει τα αποτελέσματα της έρευνας που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου **COME IN - COMpetences in Enterprises on INtegration** – συγχρηματοδοτούμενο από το **Πρόγραμμα Erasmus+** της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το έργο υλοποιείται από 7 οργανισμούς που προέρχονται από 6 χώρες της ΕΕ, με διαφορετική εμπειρία στις διαδικασίες ενσωμάτωσης των μεταναστών και των προσφύγων: Landkreis Kassel (Γερμανία), BUPNET (Γερμανία), die Berater (Αυστρία), Trendhuis CVBA (Βέλγιο), Four Elements (Ελλάδα), Catro (Βουλγαρία) and CESIE (Ιταλία).

Μεθοδολογία

Η έρευνα συστάθηκε από 2 βασικά στοιχεία: την **ανάλυση των αναγκών**, στην οποία συμπεριελήφθησαν μία **διαδικτυακή έρευνα** καθώς και **συνεντεύξεις**, και την **έρευνα καλών πρακτικών**. Η έρευνα αποτέλεσε ισχυρή βάση για όλες τις φάσεις υλοποίησης του έργου, ιδιαίτερα για την ανάπτυξη της Εκπαίδευσης COME IN για της δεξιότητες των εργοδοτών στην ενσωμάτωση. Η **ανάλυση των αναγκών** διασφάλισε πως η Εκπαίδευση είναι πλήρως προσαρμοσμένη στις ανάγκες και τις προτιμήσεις των εργοδοτών. Η ανάλυση των υπάρχουσών καλών πρακτικών έδρασε ως σημείο αναφοράς και έμπνευσης για την εκπαιδευτική προσέγγιση του COME IN.

Καλές πρακτικές

Η ανάλυση επιτυχημένων παραδειγμάτων εργασιακής ενσωμάτωσης μας βοήθησε να κατανοήσουμε καλύτερα τις **ανάγκες**, τα **πλεονεκτήματα** και τα **εμπόδια** που αντιμετωπίζουν οι εργοδότες, και να διδαχθούμε από τις εμπειρίες τους. Παρατηρήθηκε πως επιχειρήσεις και οργανισμοί που είναι πρόθυμοι να ενσωματώσουν πρόσφυγες και μετανάστες αναζητούν και εφαρμόζουν συστήματα και εργαλεία για την εκτίμηση των προσόντων τους και τη βελτίωση των δεξιοτήτων τους. Εστιάζουν κυρίως στις **διαπολιτισμικές σχέσεις**, την **οικοδόμηση κοινοτήτων** και τη βελτίωση των **γλωσσικών και άλλων δεξιοτήτων**, μέσω σεμιναρίων και εργαστηρίων. Ωστόσο, υπάρχει ακόμη ευρύ **χάσμα** μεταξύ των αναγκών και της προσφερόμενης υποστήριξης σε όρους πλήθους σχετικών προγραμμάτων και εργαλείων, όπως επίσης και της ποιότητας και των στόχων τους. Μεταξύ των πρακτικών εντοπίστηκαν **κοινές αξίες**, όμως παρατηρήθηκαν επίσης και

διαφορές στην κοινωνικοοικονομική κατάσταση των προσφύγων και των μεταναστών στις εξεταζόμενες χώρες. Επιπλέον, σε κάποιες χώρες εντοπίστηκε ελλιπής συνεισφορά των εθνικών αρχών, με αποτέλεσμα η χρηματοδότηση των δράσεων ενσωμάτωσης να εξαρτάται συχνά από τους εργοδότες, σχετικές δωρεές ή προγράμματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις καλές πρακτικές, προέκυψαν οι εξής συστάσεις για το COME IN και κάθε άλλη σχετική δράση:

- Υποστήριξη της δημιουργίας δικτύων ανταλλαγής εμπειριών, ευαισθητοποίησης και διάδοσης των επιτυχημένων παραδειγμάτων.
- Τα διαδικτυακά εργαλεία μπορούν να συνεισφέρουν στην προσέγγιση μεγάλου αριθμού ενδιαφερόμενων μερών με ελάχιστη προσπάθεια, από πλευράς οργάνωσης.
- Προσεγγίστε ένα διαμεσολαβητή διαπολιτισμικών σχέσεων για την υποστήριξη της ενσωμάτωσης στον εργασιακό χώρο.
- Ακολουθήστε μία οριζόντια και ολιστική προσέγγιση, προωθώντας τη δια βίου μάθηση για όλους.

Ανάλυση αναγκών

Προφίλ αποκρινόμενων

Οι αποκρινόμενοι στην έρευνα (185 από 9 χώρες) ήταν κυρίως εργοδότες από διαφορετικούς τομείς. Το 52% εξ αυτών (97) είχαν κάποια εμπειρία στην απασχόληση προσφύγων ή μεταναστών. Αυτοί οι έμπειροι εργοδότες προέρχονταν κυρίως από τους τομείς του τουρισμού (19), της φιλοξενίας (13), της πολιτισμικής διαμεσολάβησης (14) και τομείς χειρωνακτικής εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της χειροτεχνίας, της βιομηχανίας, της γεωργίας και των κατασκευών (17). 8 εργοδότες από τον εμπορικό τομέα και 7 από τον τομέα της υγείας μοιράστηκαν τις εμπειρίες τους από την απασχόληση προσφύγων.

Οι συνεντευξιαζόμενοι (33 από 6 χώρες) ήταν εργοδότες, πάροχοι Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, και ειδικοί σε θέματα ενσωμάτωσης προσφύγων και μειονεκτούντων ομάδων στην αγορά εργασίας. Στους τελευταίους περιλαμβάνονταν δημόσιες αρχές, ΜΚΟ και υπηρεσίες ευρέσεως εργασίας.

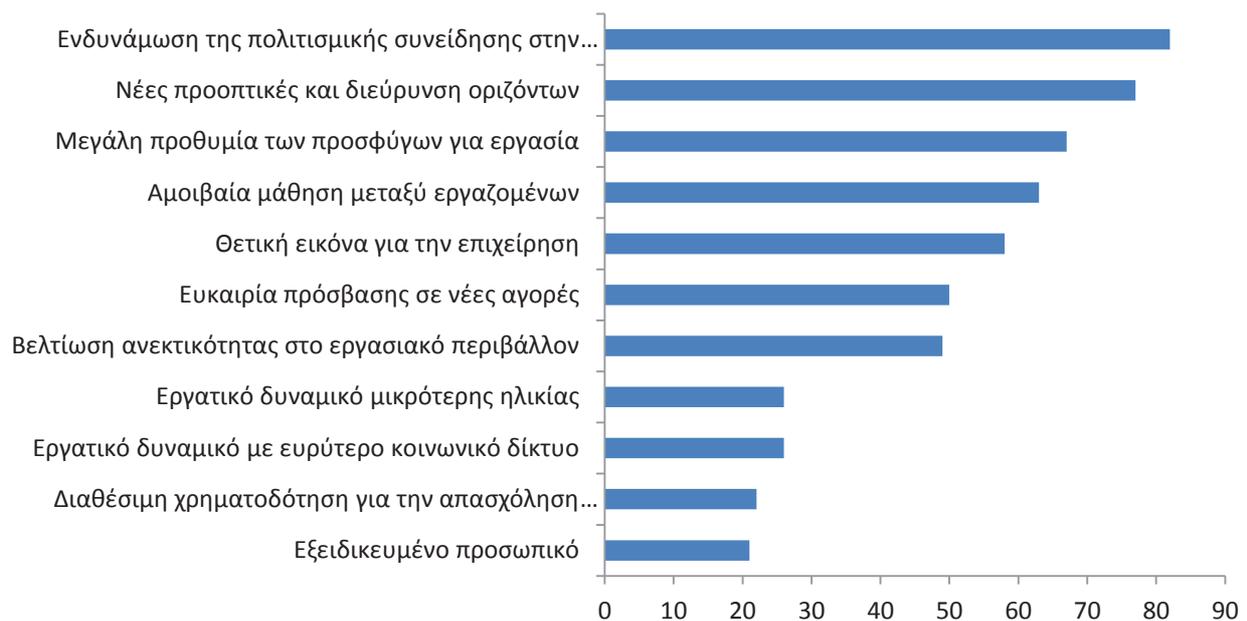
Αποτελέσματα έρευνας

Μέσω της έρευνας αποκομίσαμε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τη στάση των εργοδοτών και των ενδιαφερόμενων μερών προς την πρόσληψη προσφύγων, έχοντας

κατά νου τα πλεονεκτήματα και τα εμπόδια που σχετίζονται με την απασχόληση προσφύγων. Ενημερωθήκαμε επίσης για τις **δεξιότητες** που απαιτούν οι εργοδότες και έτσι κατανοήσαμε καλύτερα τις **εκπαιδευτικές τους ανάγκες** και **προτιμήσεις**.

Οφέλη

Η απασχόληση προσφύγων, αιτούντων ασύλου και μεταναστών συνεπάγεται πληθώρα **οφελών** και **πλεονεκτημάτων**. Στο σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζονται κατά σειρά τα οφέλη για τους εργοδότες, σύμφωνα με τις απαντήσεις στη διαδικτυακή έρευνα.

Σχήμα 1: Οφέλη από την απασχόληση προσφύγων σε επιχειρήσεις και οργανισμούς

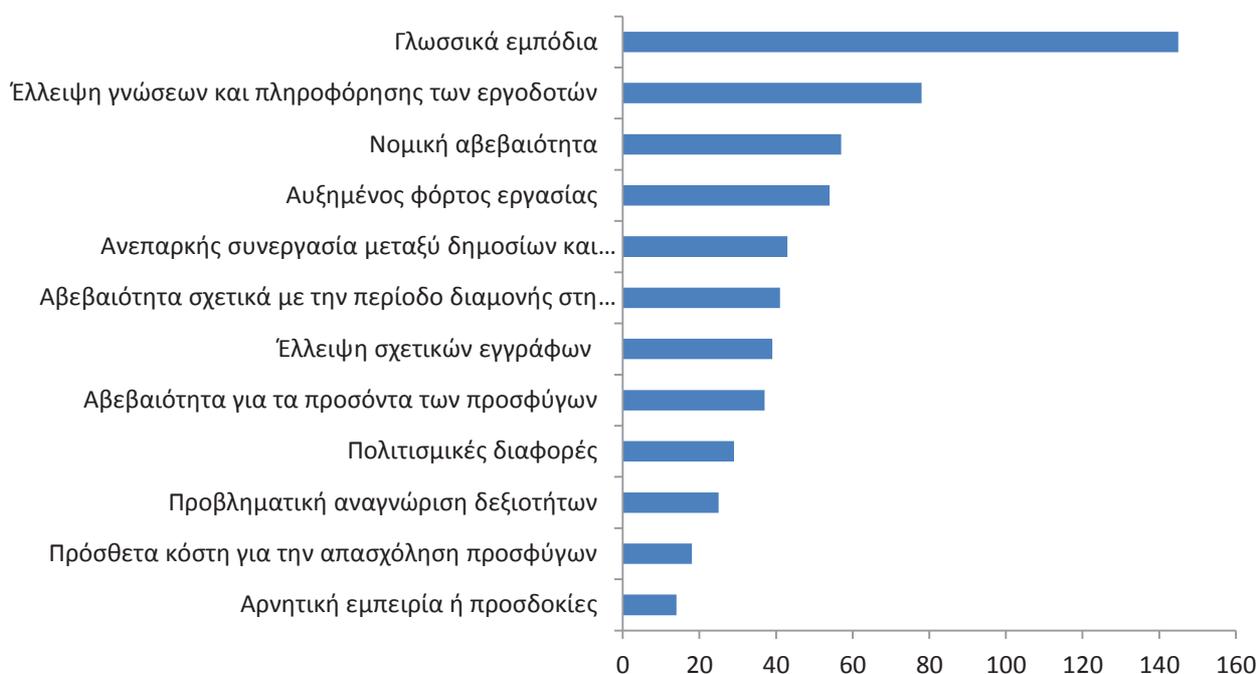
Πηγή: Διαδικτυακή Έρευνα COME IN

Από τις συνεντεύξεις, δύο βασικές ερμηνείες των πλεονεκτημάτων εντοπίστηκαν. Κάποια από τα οφέλη σχετίζονταν με τη συνεισφορά των προσφύγων στην επιχείρηση, ως προς τις **γνώσεις**, τις **δεξιότητες**, τις **προσεγγίσεις** και την **εμπειρία** που μπορούν να προσφέρουν. Από την άλλη, κάποιοι συνεντευξιαζόμενοι αναφέρθηκαν στο επικίνδυνο φαινόμενο της εκμετάλλευσης των προσφύγων, η οποία μπορεί να εμφανίζεται με τη μορφή **αυξημένων ωραρίων εργασίας**, **χαμηλότερων μισθών** ή **κατάχρησης των σχετικών επιδοτήσεων**. Ωστόσο, οφέλη εντοπίζονται τόσο για τους **εργοδότες**, τους **πρόσφυγες** και τις **επιχειρήσεις** ως σύνολο, αλλά και για την ίδια τη **χώρα φιλοξενίας**. Πρώτον, η απόκτηση εργασίας βοηθά τους πρόσφυγες να γίνουν περισσότερο **ανεξάρτητοι** και **αυτόνομοι**. Δεύτερον, η ενσωμάτωση των προσφύγων στο εργασιακό περιβάλλον και η καθημερινή τους αλληλεπίδραση με συναδέλφους και πελάτες συνεισφέρει σημαντικά στην ταχύτερη

απόκτηση γλωσσικών δεξιοτήτων και την **ένταξη στην τοπική κοινότητα**. Τέλος, η **ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία** βελτιώνεται μέσω της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, την αποπληρωμή φόρων και την κοινωνική συνεισφορά. Επιπλέον, οι πρόσφυγες αποτελούν έναν **πολύτιμο ανθρώπινο πόρο** που εμπλουτίζει με δεξιότητες τις επιχειρήσεις: ειδικά στις **επιχειρήσεις τουρισμού, φιλοξενίας και άλλων υπηρεσιών**, η γνώση ξένων γλωσσών είναι απαραίτητη. Το μεταναστευτικό υπόβαθρο σε συνδυασμό με τη γνώση διαφορετικών γλωσσών και διαλέκτων μπορεί να δημιουργήσει πολλές ευκαιρίες εργασίας στον τομέα της **πολιτισμικής διαμεσολάβησης**.

Εμπόδια

Η απασχόληση προσφύγων εμπεριέχει κάποιες **προκλήσεις** και μπορεί να επηρεαστεί από πραγματικά ή υποκειμενικά εμπόδια.

Σχήμα 2: Εμπόδια στην απασχόληση προσφύγων από επιχειρήσεις και οργανισμούς

Πηγή: Διαδικτυακή Έρευνα COME IN

Οι δια ζώσης συνεντεύξεις ξεκαθάρισαν περισσότερο τις προσκλήσεις και τα εμπόδια για (1) **την πλευρά των εργοδοτών** και (2) **την πλευρά των εργαζομένων**. Εκτός από τα γενικά **διοικητικά, νομικά και διαρθρωτικά εμπόδια**, οι συνεντευξιαζόμενοι ανέφεραν πως οι εργοδότες έχουν συνήθως **περιορισμένη πρόσβαση στη συγκεκριμένη ομάδα στόχο** και βασίζονται κυρίως στις προσωπικές τους επαφές και προσπάθειες για να προσεγγίσουν υποψήφιους από την προσφυγική κοινότητα.

Παρόλο που η απασχόληση προσφύγων σχετίζεται με κάποιες **προκλήσεις**, μόλις αυτές προσδιοριστούν και αναγνωριστούν, μπορούν να αντιμετωπιστούν μέσω της προσαρμοσμένης **υποστήριξης** και/η **εκπαίδευσης**.

Δεξιότητες

Η έρευνα εστίασε στις **γενικές** και **συγκεκριμένες ανά επάγγελμα δεξιότητες**. Όπως φαίνεται και από το σχήμα 3, οι περισσότερες δεξιότητες που προσδιορίστηκαν από τους ερωτηθέντες ανήκουν στη **γενική κατηγορία**.

Σχήμα 3: Γενικές δεξιότητες που απαιτούνται στο εργασιακό περιβάλλον
Πηγή: Διαδικτυακή Έρευνα COME IN

Σύμφωνα με πολλούς συνεντευξιζόμενους, συνήθως δεν απαιτούνται από τους πρόσφυγες **δεξιότητες που σχετίζονται με συγκεκριμένα επαγγέλματα**, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις **μαθητείας ή πρακτικής άσκησης**. Πολλά ενδιαφερόμενα μέρη θεωρούν απαραίτητο **ένα σύνολο προσωπικών χαρακτηριστικών και γενικών δεξιοτήτων**, όπως η **εύρεση κινήτρων**, η **ικανότητα και προθυμία για εργασία και μάθηση** και η **κριτική σκέψη**, ενώ οι δεξιότητες για συγκεκριμένα επαγγέλματα θεωρείται πως μπορούν να αποκτηθούν στη συνέχεια, **μέσω της άσκησης του επαγγέλματος**. Επίσης, η **κοινωνικότητα**, η **φιλικότητα**, η **ευελιξία** και η **προσαρμοστικότητα** αναφέρθηκαν συχνά ως σημαντικά πλεονεκτήματα. Ωστόσο, η **εκτίμηση των δεξιοτήτων των προσφύγων** αποτελεί συχνά εμπόδιο. Οι εργοδότες έχουν περιορισμένες δυνατότητες εκτίμησης των δεξιοτήτων κατά τη

διαδικασία της επιλογής, της πρόσληψης και της εκπαίδευσης. Δυσκολίες αντιμετωπίζουν, ακόμη, στην **αναγνώριση της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής εμπειρίας** των προσφύγων. **Η εκτίμηση των δεξιοτήτων** και της **απόδοσης** στην εργασία συνήθως δεν είναι επίσημη ή δομημένη, αλλά βασίζεται στη απλή **παρατήρηση**.

Ανάγκες των εργοδοτών για εκπαίδευση και υποστήριξη

Όπως προέκυψε από την έρευνα, οι εργοδότες χρειάζονται **γενικές πληροφορίες** για την πρόσληψη και την ενσωμάτωση προσφύγων, καθώς και βοήθεια σε **νομικά και διοικητικά ζητήματα**. Οι πληροφορίες και οι επίσημες οδηγίες είναι συχνά **περίπλοκες και μπερδεμένες**. Υπό αυτό το πρίσμα, η υποστήριξη των εργοδοτών θα πρέπει να εστιάσει ιδιαίτερος στην παροχή **δομημένης και σαφούς καθοδήγησης**.

Σχήμα 4: Οι ανάγκες των εργοδοτών για εκπαίδευση και υποστήριξη

Πηγή: Διαδικτυακή Έρευνα COME IN

Παρόλο που η ευαισθητοποίηση των Ευρωπαίων για τη μετανάστευση φαίνεται πως αυξάνεται, οι **δράσεις για την ευαισθητοποίηση** των εργοδοτών είναι ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν όχι μόνο για τις επαγγελματικές ευκαιρίες των προσφύγων (πρακτική άσκηση, χρηματοδότηση ή διαθέσιμα είδη συμβάσεων) αλλά και για την προσωπική ζωή και τις συνθήκες διαβίωσής τους. Τα **επιτυχημένα παραδείγματα** απασχόλησης προσφύγων και οι **καλές πρακτικές ενσωμάτωσης** θα πρέπει να διαδοθούν ώστε οι εργοδότες να ξεπεράσουν τους αρχικούς ενδοιασμούς τους και να ενθαρρυνθούν να

προσλάβουν πρόσφυγες. Για την εξισορρόπηση της έλλειψης προϋπηρεσίας, η δημιουργία **δικτύων** και **λιστών με στοιχεία επικοινωνίας** εργοδοτών, υπηρεσιών ευρέσεως εργασίας, δημόσιων αρχών, πολιτισμικών διαμεσολαβητών και κοινοτήτων προσφύγων θα μπορούσε να συνεισφέρει στην αντιστοίχιση θέσεων εργασίας, την προ-επιλογή, την προ-αξιολόγηση, την ένταξη και την ενσωμάτωση. Όπως προαναφέρθηκε, οι εργοδότες θα μπορούσαν επίσης να επωφεληθούν από την υποστήριξη στην **εκτίμηση** και **αξιολόγηση δεξιοτήτων**. Επιπροσθέτως, οι εργοδότες εξέφρασαν την ανάγκη για βοήθεια στην αντιμετώπιση των **γλωσσικών εμποδίων**, είτε υπό τη μορφή μαθημάτων της γλώσσας για τους πρόσφυγες και τους εργαζόμενους είτε μέσω διερμηνείας. Καθώς οι πρόσφυγες-εργαζόμενοι χρειάζονται εκτενή **εκπαίδευση επί της εργασίας**, οι εργοδότες θα πρέπει να διαθέτουν **ειδικές δεξιότητες για να προσφέρουν τέτοιου είδους εκπαίδευση**. Συνεπώς, οι εργοδότες θα μπορούσαν να επωφεληθούν ιδιαιτέρως από την εκπαίδευση στην **καθοδήγηση** προσφύγων και την **παροχή σχετικής εκπαίδευσης**. Βάσει των προτιμήσεων των ενδιαφερόμενων μερών, **μεικτή** και **πολυδιάστατη εκπαίδευση** θα πρέπει να προσφερθεί. Θα πρέπει να περιλαμβάνει κάποιες διαδραστικές μεθόδους, όπως **ημερίδες** και συζητήσεις με άλλους εργοδότες και ειδικούς, **συναντήσεις** και **εκδηλώσεις δικτύωσης**.

Partners

Landkreis Kassel

Coordinator:

Landkreis Kassel (Germany)

www.landkreiskassel.de

Harald Kühlborn:

harald-kuehlborn@landkreiskassel.de

BUPNET (Germany)

www.bupnet.de

Sarah Elisa Wild:

swild@bupnet.de

Die Berater (Austria)

www.dieberater.com

Christoph Grandits:

c.grandits@dieberater.com

Trendhuis CVBA (Belgium)

www.trendhuis.be

Marijke Brants:

marijke.brants@trendhuis.be

four elements

Four Elements (Greece)

www.4-elements.org

Katerina Kostakou:

kkostakou@4-elements.org

Catro (Bulgaria)

www.catrobg.com

Anelia Dimitrova:

a.dimitrova@catro.com

cesie
the world is only one creature

CESIE (Italy)

www.cesie.org

Cecilie Grusova:

cecilie.grusova@cesie.org

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union